

*Patrycja Kownacka*¹

 <https://orcid.org/0000-0003-0823-3629>

„SZYBKIE RANDKI” I INNE TECHNIKI DOSKONALENIA SWOBODNEGO WYPOWIADANIA SIĘ W JĘZYKU POLSKIM (NA PRZYKŁADZIE „ROZMÓWEK POLSKO-POLSKICH”)

Streszczenie: W niniejszym artykule omówiono różne techniki doskonalenia swobodnego mówienia po polsku, ze szczególnym uwzględnieniem techniki „szybkich randek”. Posłużono się przykładem lokalnego wydarzenia glottodydaktycznego „Rozmówki polsko-polskie”, organizowanego dla cudzoziemców i Polaków mieszkających w Białymstoku. Głównym celem artykułu jest prezentacja koncepcji wydarzenia, zaś szczegółowym wskazanie korzyści związanych z wykorzystaniem techniki „szybkich randek” w działaniach glottodydaktycznych. W badaniach posłużono się metodą wywiadu z uczestnikami wydarzenia – cudzoziemcami i Polakami. W artykule przedstawiono przykłady technik dyskusyjnych w doskonaleniu sprawności mówienia, ze szczególnym uwzględnieniem techniki „szybkich randek”. Ponadto dokonano charakterystyki lokalnego wydarzenia glottodydaktycznego. Podano również przykłady gier i narzędzi coachingowych wykorzystywanych podczas spotkań w celu pobudzenia uczestników (w szczególności cudzoziemców uczących się polszczyzny) do swobodnego wypowiadania się na różne tematy. Konkluzją artykułu jest podkreślenie wartości wydarzenia w kształtowaniu kompetencji komunikacyjnej, leksykalnej i interkulturowej.

Słowa kluczowe: glottodydaktyka polonistyczna, szybkie randki, mówienie, metody aktywizujące

---

¹ pkownackaa@gmail.com, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Filologiczny, Zakład Stosowanego Językoznawstwa Polonistycznego, Plac Niezależnego Zrzeszenia Studentów 1, 15-420 Białystok.

**“SPEED DATING” AND OTHER TECHNIQUES FOR IMPROVING
FLUENCY IN SPEAKING POLISH (EXEMPLIFIED
BY “ROZMÓWKI POLSKO-POLSKIE”)**

Abstract: This article explores various techniques for improving spontaneous speaking in Polish, with a particular emphasis on the “speed dating” technique. The local glottodidactic event “Rozmówki polsko-polskie”, organized for both Poles and foreigners residing in Białystok, serves as an illustrative example. The primary objective of the article is to introduce the event’s concept, with a detailed focus on highlighting the benefits of employing the “speed dating” technique in glottodidactic activities. The research methodology involved conducting interviews with participants of the event, including both foreigners and Polish individuals. Furthermore, the article presents examples of discussion methods aimed at improving speaking competence, with special consideration given to the “speed dating” technique. Additionally, a characterization of the local glottodidactic event is provided. Examples of games and coaching tools used to encourage participants to speak spontaneously on various topics during the events are also included. The article concludes by emphasizing the value of the event in developing communication, lexical, and intercultural competences among participants in the meetings, encompassing both Poles and foreigners.

Keywords: Polish glottodidactics, speed dating, speaking, activating methods

1. WPROWADZENIE

We współczesnej glottodydaktyce często podkreśla się wartość kompetencji komunikacyjnej na tle innych kompetencji. Uczący się polszczyzny cudzoziemcy poznają język polski w odniesieniu do różnych sfer życia, tj. sfery prywatnej, publicznej, zawodowej czy edukacyjnej (ESOKJ 2003, s. 52). Obcokrajowcy mają różne motywacje do nauki języka polskiego, co wpływa na stopień opanowania leksyki z wybranych obszarów tematycznych. Niekiedy uczący się używają języka polskiego tylko w jednej sferze komunikacyjnej, przez co pozostałe okazują się zaniedbane pod względem leksykalnym. Ponadto cudzoziemcy posługujący się językiem polskim głównie podczas lekcji z nauczycielem mogą mieć mniejsze szanse zetknięcia się ze słownictwem potocznym. Kontakt obcokrajowców z kulturą polską bywa często ograniczony jedynie do tego, co znajduje się w podręczniku, a w ten sposób uczący się polszczyzny w niewielkim stopniu rozwijają swoją kompetencję interkulturową i wrażliwość interkulturową. Nierzadko studenci są pozbawieni szansy bezpośredniej interakcji z Polakami. W mniejszych miastach brakuje inicjatyw integrujących cudzoziemców i Polaków, stwarzających przestrzeń do poznania się i do komunikacji.

Celem artykułu jest prezentacja koncepcji wydarzenia glottodydaktycznego „Rozmówki polsko-polskie” jako przykładu realizacji techniki „szybkich randek” i innych technik służących swobodnemu wypowiedaniu oraz pokazanie wpływu tego działania na rozwój kompetencji językowej, interkulturowej

i socjokulturowej uczestników tego spotkania. Za cel szczegółowy uznaje się przedstawienie wyników badań w postaci wywiadów z obcokrajowcami i Polakami pod kątem korzyści wynikających z regularnego uczestniczenia w wydarzeniu „Rozmówki polsko-polskie”, a także prezentacja wybranych narzędzi dydaktycznych stanowiących bodziec do swobodnego wypowiedzania się na różne tematy i propozycji ich zastosowania.

2. OD RANDEK DO EDUKACJI. METODY DYSKUSYJNE W DOSKONALENIU SPRAWNOŚCI MÓWIENIA

Nauka języków obcych często wiąże się z uczestnictwem w sytuacjach dydaktycznych, które cechują się dynamizmem i różnorodnością. Przykładem takiego działania może być technika „szybkich randek” (*speed dating*), z powodzeniem wykorzystywana w dydaktyce języków obcych², również języka polskiego jako obcego. Na początku „szybkie randki” były kojarzone jedynie ze spotkaniami kobiet i mężczyzn w celach matrymonialnych. Uczestnicy, w parach, w krótkim czasie rozmawiali ze sobą na dowolne tematy w celu lepszego poznania się. Po upływie określonego czasu musieli zmienić stolik, by odbyć rozmowę z kolejną osobą. Z czasem jednak koncepcja „szybkich randek” zaczęła być wykorzystywana w różnych sferach życia, np. biznesowych, integracyjnych czy właśnie edukacyjnych. Przykładowo nauczyciele języków obcych obecnie stosują tę technikę w kontekście ćwiczenia zadawania pytań i udzielania na nie odpowiedzi lub realizacji scenek sytuacyjnych. Ilustruje to m.in. ćwiczenie z publikacji *Polski krok po kroku. Gry i zabawy językowe junior* (Stempek 2017), w której zamieszczono tabelę z pytaniami odnoszącymi się do hobby. Uczący się polszczyzny muszą zapytać kilka wybranych osób z grupy o ich zainteresowania.

---

² Przykładowo spotkania w formule „szybkich randek” odbywają się w Jerozolimie, gdzie palestyńscy i żydowscy studenci spotykają się, żeby ćwiczyć mówienie po hebrajsku i arabsku. Rozmowy odbywają się w parach i po upływie 20 minut następuje zmiana partnera do rozmowy. Te spotkania mają wymiar symboliczny w obliczu konfliktu izraelsko-palestyńskiego, co pokazuje, że tego typu inicjatywy, oprócz waloru językowego, mają też wartość społeczną (Harash 2021). Innym przykładem zastosowania techniki „szybkich randek” na lekcjach języka obcego jest wykorzystanie metody *role play* (Beare 2018). Para uczniów zajmuje miejsce przy wybranym stole, na którym jest umieszczony opis ich ról, np. „A. Zaprosz swojego partnera na imprezę w następny weekend i namów go, żeby przyszedł; B. Spróbuj grzecznie odpowiedzieć „nie”. Bądź niezdecydowany/a podczas szukania wymówki”. Uczniowie muszą zrealizować wyznaczone zadanie w ciągu minuty, a następnie przejść do kolejnego stolika i zamienić się rolami.

Inną metodą dyskusyjną, przypominającą poniekąd technikę „szybkich randek”, jest metoda *world cafe*, która bywa stosowana głównie w projektach partycypacyjnych:

[w] celu wymiany informacji i pomysłów oraz określenia potrzeb i oczekiwań wszystkich zaangażowanych stron (ale nie znalezienia konkretnych rozwiązań). Polega na jednoczesnej rozmowie o kilku aspektach danej kwestii (przypisanych do osobnych stolików) przez uczestników podzielonych na grupy; przez zmiany stolików, uczestnicy mogą omówić wszystkie tematy. (*World Cafe*)

Dużą rolę odgrywają tam okrągłe stoły (symbolizujące równość w dyskusji) pokryte białymi serwetami lub dużymi, białymi arkuszami papieru, na których uczestnicy spotkania lub moderator dyskusji mogą zapisywać swoje pomysły. Dodatkowo rozmowy odbywają się w grupach, a nie w parach. Spotkanie ma miejsce w przyjaznej i życzliwej atmosferze.

Coraz częściej organizowane są też kawiarnie językowe, których celem jest nauka różnych języków obcych podczas swobodnej rozmowy. Przykładem takiej inicjatywy jest „Białostocka Kawiarnia Językowa” w Białymstoku. Spotkania odbywają się 2 razy w miesiącu w kawiarni Fama. Podczas tego wydarzenia każdemu stolikowi przypisany jest inny język i powinna się przy nim znajdować osoba biegle go znająca, pełniąca funkcję „dyżurnego”.

Z kolei w Poznaniu cyklicznie odbywa się wydarzenie „Polish Cafe”. Ideą spotkań jest umożliwienie cudzoziemcom swobodnego rozmawiania po polsku. Wydarzenie odbywa się kilka razy w miesiącu w różnych kawiarniach. Ten pomysł bywa również realizowany przez lektorów w innych miastach, np. w Warszawie przez autorkę profilu na Instagramie – Sylwię Sobiło (@mypolishteacher).

Powyższe wymienione metody dyskusyjne z pewnością umożliwiają cudzoziemcom ćwiczenie języka obcego w wyjątkowy, niekonwencjonalny sposób i jednocześnie służą swobodnemu wypowiedaniu się. W przywołanych propozycjach nie ma jednak miejsca na ustrukturyzowany proces dydaktyczny służący rozwojowi kompetencji komunikacyjnej, językowej i interkulturowej. Dzięki wdrożeniu odpowiednich rozwiązań techniki te mogą zostać zmodyfikowane i pełnić w jeszcze większym stopniu funkcję edukacyjną podczas zabaw językowych.

3. „ROZMÓWKI POLSKO-POLSKIE” – CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO WYDARZENIA GLOTTODYDAKTYCZNEGO

„Rozmówki polsko-polskie” to wydarzenie skierowane do lokalnej społeczności – dorosłych cudzoziemców i Polaków, odbywające się co miesiąc

w centrum Białegostoku – Książnicy Podlaskiej. Inicjatywa jest organizowana przez firmę Śledź polski³ i Książnicę Podlaską⁴, we współpracy ze Szkołą Języka i Kultury Polskiej „POLLANDO” oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich, a konkretnie Okręgiem Podlaskim. Celem spotkań jest dostarczenie cudzoziemcom przestrzeni do swobodnego wypowiedzenia się w języku polskim na różne tematy. Dodatkowo inicjatywa ta służy integracji obcokrajowców z lokalną społecznością, różnorodną pod względem pochodzenia, wieku, płci czy koloru skóry. Co więcej, obie strony doskonalą swoje kompetencje interkulturowe. Z kolei cudzoziemcy mają okazję rozwijać kompetencję leksykalną, poznając nowe słownictwo z różnych sfer tematycznych, np. kulinaria, praca, czas wolny, muzyka, nowe technologie etc. Innym atutem wydarzenia jest możliwość przyswajania przez uczestników leksyki potocznej, z którą na co dzień nie mają aż tak dużego kontaktu.

Struktura wydarzenia „Rozmówki polsko-polskie” jest inspirowana takimi inicjatywami, jak: „szybkie randki”, kluby dyskusyjne czy kawiarnie językowe. Wydarzenie odbywa się według określonego schematu:

1. Powitanie uczestników i zachęcenie do zajęcia miejsca przy dowolnie wybranym przez siebie stoliku. Przedstawienie idei spotkania i dostępnych tematów.
2. Przedstawienie się uczestników i umieszczenie karteczek z imionami w widocznym miejscu.
3. Przeprowadzenie kreatywnych gier leksykalnych służących wprowadzeniu do rozmowy słownictwa z danego obszaru tematycznego (często na zasadzie asocjacji z obrazem lub słowem), a następnie utrwalenie go poprzez różne techniki mnemotechniczne⁵.
4. Dyskusja właściwa przy wykorzystaniu dostępnych materiałów – narzędzi coachingowych, gier czy bodźców słownych.
5. Zmiana stolików przez uczestników.

Podczas wydarzenia w przestrzeni Książnicy Podlaskiej znajdują się 4 stoliki, na których umieszczone są tematy rozmów, zazwyczaj zaczerpnięte z listy tematów komunikacyjnych z ESOKJ (2003, s. 57), dodatkowo uzupełniana się o tematykę kulturową i realioznawczą, zgodnie z kalendarzem świąt i wydarzeń (np. majówka, Wielkanoc czy Boże Narodzenie). Ponadto uwzględnia się potrzeby cudzoziemców reprezentujących różne poziomy biegłości językowej. Oprócz kategorii tematycznych typowych dla poziomów B1, B2, C1 i C2 wykorzystuje się podczas rozmów inne zagadnienia (np. czas wolny, jedzenie czy

³ Założycielką firmy jest autorka niniejszego artykułu.

⁴ Jest to największa biblioteka w regionie Polski północno-wschodniej.

⁵ Seretny (2015, s. 130–133) nazywa to ćwiczeniami mnemonicznymi, które ułatwiają zapamiętywanie. Wycicha następujące techniki: loci, obrazu, powiązań asocjacyjnych, słów kluczowych, podobieństwa formy i znaczenia, akrostychów, zamiennika cyfr.

sport) odpowiednie dla uczących się polszczyzny na niższych poziomach językowych – A1 i A2. Jeden stolik jest zawsze przeznaczony dla osób, które chcą swobodnie rozmawiać po polsku i nie lubią mieć ustalonego z góry tematu. Przy każdym ze stanowisk powinna być co najmniej jedna osoba pochodząca z Polski (niekiedy nauczycielka języka polskiego), która ma za zadanie pełnić funkcję moderatora dyskusji kilku osób – Polaków i cudzoziemców, zazwyczaj około pięciorga. Ponadto przy wszystkich stanowiskach znajdują się gry i narzędzia coachingowe mające stanowić bodziec do wypowiadania się po polsku, a także służyć wprowadzeniu do rozmowy leksyki, a następnie utrwaleniu jej poprzez zabawę. Jak twierdzą Anna Seretny i Ewa Lipińska (2005, s. 176): „Podstawą nauczania sprawności mówienia jest uprzednio wprowadzone i opanowane słownictwo oraz struktury składniowe. Dlatego – tak jak w przypadku rozwijania innych sprawności językowych – ważną rolę odgrywają tu ćwiczenia przedkomunikacyjne”.

Uczestnicy spotkania mają ograniczony czas przebywania przy jednym stoliku. Wynosi on około 30 minut, zatem następuje stała rotacja osób, a przy tym zmieniają się tematy, co sprawia, że rozmowy są dynamiczne i spontaniczne. Istotnym elementem jest również przyjazna atmosfera, wolna od oceniania, zaś skupiona wokół pozytywnej motywacji. Poza tym rozmowy odbywają się przy kawie lub herbacie, dzięki czemu przypomina to bardziej spotkanie ze znajomymi w kawiarni niż lekcję języka polskiego.

4. PRZYKŁADY GIER I NARZĘDZI COACHINGOWYCH POBUDZAJĄCYCH DO MÓWIENIA

Wypowiadanie się po polsku w zaaranżowanej przez nauczyciela sytuacji komunikacyjnej w sali lekcyjnej różni się znacznie od swobodnego dyskusowania w języku polskim na różne tematy w nieznanym środowisku. Podczas wydarzenia „Rozmówki polsko-polskie” uczestnicy muszą zmierzyć się z dość dużym wyzwaniem, jakim jest rozmawianie z Polakami, wykorzystującymi w swoich wypowiedziach słownictwo potoczne, młodzieżowe, żargonowe czy niekiedy regionalne. Oprócz tego dyskusje często dotyczą tematów niezwiązanych bezpośrednio z codziennością cudzoziemców. Co więcej, uczestnikami są zarówno obcokrajowcy posługujący się polszczyzną na wysokim poziomie, z łatwością odgrywający rolę inicjatorów i chętnie proponujący zagadnienia do dyskusji, jak i ci, którzy dopiero się uczą i tym samym mają problem z budowaniem płynnych wypowiedzi. Na jakość rozmowy ma również wpływ osobowość uczestników. Niektórym z nich trudność sprawia samodzielna produkcja językowa, bez ustalonego z góry tematu. W takiej sytuacji dużą rolę odgrywają

materiały wizualne, coachingowe czy gry usprawniające proces swobodnego wypowiedzania się po polsku. Hanna Komorowska stwierdza, że „spośród technik nauczania mówienia najistotniejsze są te, które najskuteczniej prowokują samodzielne wypowiedzi, stanowiąc dostatecznie silny bodziec do mówienia (...)” (Komorowska 2002, s. 149). Kontrowersyjne pytanie, zaskakująca ilustracja czy slogan mogą stanowić dobry pretekst do rozpoczęcia dyskusji, co w naturalnych warunkach mogłoby być dużo trudniejsze. Chociaż sytuacja komunikacyjna i jej kontekst są świadomie zaaranżowane przez organizatorów, uczestnicy mają i tak dość dużą swobodę w komunikowaniu się.

4.1. OD SŁOWA DO SŁOWA

Bodźcem słownym motywującym do wypowiedzania się w języku polskim mogą być krótkie teksty, np. cytaty, slogany, memy, komiksy, pytania otwarte, zdania lub pojedyncze słowa w formie chmury wyrazowej albo wykreślanki.

Jedną z najpopularniejszych technik wydaje się zadawanie pytań i udzielanie na nie odpowiedzi (Seretny, Lipińska 2005, s. 180). Taki sposób motywowania do mówienia po polsku może odbywać się przy pomocy atrakcyjnych materiałów glottodydaktycznych, na przykład kart pt. „Zapytajniki”, które zawierają zaimki pytajne. Można od nich rozpocząć pytanie dotyczące tematu umieszczonego na danym stoliku.

Innym przejawem wykorzystania bodźca słownego motywującego do mówienia może być zastosowanie koła fortuny z dylematami, np. dotyczącymi podróżowania (Załącznik nr 1). Takie ćwiczenie skłania do wyboru jednego z wariantów i uzasadnienia swojej decyzji. Istnieje również gra „Dylematy”, w której należy wybrać jedną odpowiedź – lepszą z obydwu złych, a następnie wytłumaczyć, dlaczego się ją wskazało.

Innym zadaniem aktywizującym jest plansza z pytaniami dotyczącymi danego tematu, np. muzyki (Załącznik nr 2). Wybór odbywa się losowo, przy pomocy kostki do gry.

Kolejny sposób ćwiczenia zadawania pytań i odpowiadania na nie to udział w grze z cyklu „Czarne historie”, podczas której narrator przedstawia krótko tragiczną historię, a następnie uczestnicy muszą odgadnąć, jak doszło do danej tragedii. Mogą to zrobić tylko wtedy, kiedy będą zadawać precyzyjne i wnikliwie pytania.

Podczas wydarzenia „Rozmówki polsko-polskie” pojawiają się też zadania dotyczące tematów nawiązujących do aktualnych wydarzeń lub świąt. Przykładem takiej aktywności są pytania dotyczące majówki (Załącznik nr 3).

Ciekawym kontekstem do dyskusji wydaje się także chmura wyrazowa (Załącznik nr 4) zawierająca np. słownictwo dotyczące ekologii, z której należy wybrać dowolne słowo, a następnie sformułować z nim pytanie skierowane do dowolnej osoby siedzącej przy tym samym stoliku.

4.2. OD WIZUALIZACJI SŁOWA DO WERBALIZACJI MYŚLI

W nauczaniu języka polskiego jako obcego istotne jest dostarczanie uczącym się polszczyzny cudzoziemcom bodźców poprzez różne kanały receptywne. Jedną z takich form może być reakcja poprzez produkcję słowną na to, co wizualne – obraz, piktogram, ilustrację, schemat, diagram czy rekwizyt. Zdaniem Seretny i Lipińskiej wykorzystywanie obrazu lub przedmiotu, który docelowo ma wywołać reakcję słowną, jest bardziej zasadne w odniesieniu do dzieci niż osób dorosłych, a także uczących się języka obcego na początkowych poziomach (Seretny, Lipińska 2005, s. 177). Nie zawsze jednak są to jedyne czynniki sprzyjające zastosowaniu tej techniki. Nie wszyscy dorośli uczniowie wykazują się odwagą w wypowiedaniu się, niezależnie od tego, czy ma to miejsce w języku obcym czy ojczystym, co wynika z ich cech osobowościowych. Bodziec obrazkowy może wesprzeć ten proces stopniowego otwierania się na mówienie po polsku, niezależnie od osiągniętego w danym momencie poziomu biegłości językowej.

Wizualizacja pomaga również w przyswajaniu i utrwalaniu słownictwa, a podstawą kształcenia sprawności mówienia jest *rozbudowywanie bazy leksykalnej*, zwraca się przy tym uwagę na stylistykę, poprawność językową, formy grzecznościowe czy okoliczność prowadzenia rozmowy (Morcinek 2007, s. 241) Dlatego podczas spotkań zwykle wykorzystuje się gry z obrazkami, np. „Dobble”, polegające na znalezieniu na dwóch kartach pary ilustracji, a następnie nazwaniu tych rzeczy. Dodatkowo stosuje się grę „Kto to taki?”, inaczej nazywaną „Czółko”. Przez cały czas trwania gry uczestnicy oswajają się z symbolem opatrzonym słowem i w ten sposób lepiej zapamiętują leksykę z danego obszaru tematycznego. Dobrym rozwiązaniem mogą okazać się także gra memory czy domino zawierające z jednej strony obrazek, z drugiej – słowo.

Podczas „Rozmówek polsko-polskich” uczestnicy formułują wypowiedzi, posiłkując się materiałami wizualnymi dostępnymi przy różnych stolikach. Bodźcem wizualnym może być m.in. przedmiot (Seretny, Lipińska 2005, s. 177). Przykładem nowoczesnej realizacji tej techniki stymulowania wypowiedzi jest wykorzystanie klocków LEGO, zgodnie z metodą LEGO-LOGOS Jarosława Marka Spychały (2020). Uczestnicy spotkania otrzymują

jedno słowo, pytanie lub zadanie i jego interpretację powinni przedstawić za pomocą budowli z klocków LEGO. Kolejnym etapem jest krótkie skomentowanie swojej pracy w języku polskim. Oprócz klocków można również posłużyć się innymi przedmiotami, np. figurkami z Kinder Niespodzianek do zbudowania instalacji ilustrującej odpowiedź na dane pytanie lub autentycznymi przedmiotami stymulującymi wypowiedź (Seretny, Lipińska 2005, s. 179). Innymi przydatnymi materiałami wydają się następujące gry karciane: „Dixit”, „Multi-talk Conversations Cards” czy „Gra na emocjach”. Przy realizacji takich aktywności można również posłużyć się przezroczystymi kartami „Imago” z ilustracjami, z których należy ułożyć wizualną kompozycję pasującą do wylosowanego hasła, a następnie powinno się skomentować ją werbalnie. Taki sposób formułowania wypowiedzi wynikający z przekształcenia znaku językowego na wizualny, a następnie znowu językowy, można uznać za przykład intersemiotyczny, czyli inaczej: transmutację, polegającą na „(...) interpretacji znaków językowych za pomocą systemów znaków niejęzykowych, tzw. kodów substytucyjnych (...)” (Lipińska 2016, s. 143).

W kształceniu sprawności mówienia stosuje się także technikę historyjek obrazkowych (Seretny, Lipińska 2005, s. 179). Podczas wydarzenia „Rozmówki polsko-polskie” sporadycznie używane są kości opowieści (np. „Story Cubes”) do stworzenia historii dotyczących tematów umieszczonych na stolikach. Pozwala to na poszerzanie i utrwalanie leksyki odnoszącej się do danej kategorii tematycznej.

Podczas „Rozmówek polsko-polskich” oprócz gier i przedmiotów nierzadko wykorzystywanymi narzędziami są schematy stosowane w coachingu, np. koło życia (Załącznik nr 5), piramida wartości (Załącznik nr 6) czy drzewko plam („The Blob Tree”) (Załącznik nr 7). Uczestnicy mogą uzupełnić szablon koła życia, zamieszczając na nim te nazwy obszarów, które są dla nich najważniejsze. Jest to forma autorefleksji. Ten schemat może być zatem wizualizacją ilościowego i jakościowego rozkładu znaczenia poszczególnych sfer życia człowieka, w obrębie których zamierza on realizować swoje plany, co wpisuje się w temat dotyczący planów, celów i marzeń. Alternatywą może być piramida wartości, przypominająca strukturą koło życia. Z kolei drzewko plam może zostać użyte przez uczestników wydarzenia w kontekście tematu związanego z emocjami i samopoczuciem, np. zadaniem gości może być wskazanie, która ilustracja najlepiej odzwierciedla ich nastrój.

5. KORZYŚCI Z UDZIAŁU W WYDARZENIU „ROZMÓWKI POLSKO-POLSKIE” (NA PODSTAWIE WYWIADÓW Z UCZESTNIKAMI)

W badaniach dotyczących korzyści wynikających z udziału w wydarzeniu „Rozmówki polsko-polskie” z perspektywy cudzoziemców i Polaków posłużono się metodą wywiadu. Grupę badawczą stanowiło osiem osób, które brały udział w większości spotkań organizowanych w ramach wydarzenia „Rozmówki polsko-polskie”. Wśród nich znalazło się sześcioro cudzoziemców o różnych poziomach językowych: Anna, Nadzieja, Elizaveta, Siarhei i Borys pochodzący z Białorusi oraz Yana z Ukrainy, a także dwóch rodzimych użytkowników języka polskiego – Joanna i Laura, którym zdarzało się pełnić funkcję moderatorek podczas dyskusji.

Cudzoziemcom zadano m.in. następujące pytania:

1. Co najbardziej podobało Ci się w „Rozmówkach polsko-polskich”?
2. Który z tematów najbardziej zapadł Ci w pamięć? Dlaczego?
3. Czy dowiedziałaś się czegoś o innych kulturach/krajach?
4. Czy poszerzyło się Twoje słownictwo w obrębie któregoś z zakresów tematycznych? Jeśli tak, w obrębie którego?
5. Jak wydarzenie wpłynęło na Twoją znajomość języka polskiego?

Natomiast Polki zapytano o to, dlaczego zdecydowały się wziąć udział w tym wydarzeniu, a także jakie korzyści im to przyniosło. W razie konieczności pojawiały się również pytania pomocnicze, mające na celu doprecyzowanie i ukierunkowanie tematu wypowiedzi. Zgromadzone odpowiedzi zarejestrowano przy pomocy dyktafonu, potem spisano, zachowując ich oryginalną formę wypowiedzi, a następnie uporządkowano w obrębie badanych zagadnień. W udostępnionych poniżej wypowiedziach starano się utrzymać brzmienie języka mówionego, niekiedy potocznego, jednak w niektórych przypadkach celowo wprowadzono drobne zmiany w postaci korekty językowej w celu umożliwienia lepszej percepcji tekstu. Na zakończenie wyniki wywiadu poddano ocenie, przede wszystkim jakościowej, co pozwoliło na sformułowanie wniosków dotyczących korzyści wynikających z uczestnictwa w wydarzeniu „Rozmówki polsko-polskie”.

W rozmowach z uczestnikami można było dostrzec różne oczekiwania wobec wydarzenia, jak i osiągnięte przez rozmówców rezultaty. Cudzoziemcy najczęściej jednak zwracali uwagę na to, że udział w spotkaniach umożliwiał im zgłębianie różnorodnych tematów, o których zwykle nie dyskutują po polsku, a co za tym idzie poznawali też nową leksykę z tych zakresów tematycznych. Wynikało to zarówno z formuły spotkań, jak i różnorodności zainteresowań samych uczestników.

Mnie najbardziej podobało się to, że możesz porozmawiać z ludźmi na różne tematy, których nieczęsto używasz w życiu. Na przykład ja nieczęsto używam w pracy tematów o książkach, o podróżach. Kiedy rozmawiasz na inne tematy, też jakichś nowych słów musisz używać. Też mi spodobało się to, że tam jest dużo różnych ludzi, z różnych miejsc pracy. Oni mają swoje tematy do rozmowy i to mi się spodobało. [Siarhei]

Kiedy rozmawialiśmy na temat ekologii, bardzo dużo poznałam nowych słów i w ogóle taki temat był trochę dla mnie nieznany. (...) Na przykład, kiedy rozmawialiśmy o podróżach była taka dyskusja, taka energiczna i ciekawa, i kiedy skończył się czas, nie chcieliśmy w ogóle skończyć tej rozmowy. Myślę, że to dobrze, że ty możesz na jednym spotkaniu porozmawiać na różne tematy i zwiększyć swoje słownictwo na różne tematy. [Anna]

Mam mały zasób słownictwa, a tutaj wzbogaciłam nie tylko słownictwo, ale także pozbyłam się bariery w komunikacji. [Yana]

Poznałam nowe słowa. [Nadzieja]

Uczestnicy podkreślali również wartość gier i technik aktywizujących w przyswajaniu nowej leksyki, ale też ich wpływ na swobodną atmosferę podczas dyskusji.

Zasób słownictwa stał się bogatszy, bo musisz używać nowych słów. Na przykład, kiedy ty grasz w gry, musisz nazywać słowa, których nie znasz. To takim sposobem nauczyłem się dużo nowych słów (...). Na przykład, kiedy masz taki stolik, gdzie osoby nie bardzo chcą mówić, to ty możesz zagrać w gry, możesz jakiś temat stworzyć z tej gry, a kiedy stolik jest taki bardzo swobodny, to możesz po prostu rozmawiać na inne tematy, które chcesz lub na temat ze stolika. Jest bardzo fajnie. Czasami też jest interaktywnie. [Siarhei]

Nawet ty opowiadałaś chyba o kuchni regionalnej, co w ogóle gotujecie. Były jakby takie karteczki i my byliśmy wtedy jakimiś sałatkami i trzeba było poznać, kim ty jesteś. To też było bardzo trudne, jak ty nie wiesz o regionalnej kuchni w ogóle nic i trzeba po prostu tak zadawać pytanie i zgadnąć, kim ty jesteś, ale fajnie było (...). I jeszcze podobało mi się zawsze, było chyba kilka takich spotkań, gdy mieliśmy na końcu quiz. To też fajne, bo przy każdym stoliku czegoś się dowiesz, a później twoja wiedza jest sprawdzana. [Lizaveta]

Mówienie i gry bardzo pomagają zrelaksować się i po prostu stwarzają taką atmosferę luzu. Rozumiesz? I ludzie łatwiej otwierają się i zaczynają z tobą rozmawiać. I mnie też ten sposób pomaga się zrelaksować. Najbardziej podobała mi się gra z takimi różnymi pytaniami – koło fortuny, na kogo pokazuje ta wskazówka, odpowiada

na te pytania. Różne pytania, jakiś tam jeden temat, po prostu zestaw pytań i każdy może odpowiedzieć na te pytanie. Jeszcze „Gra na emocjach” też mi się spodobała (...) i „Dixit” też tam na skojarzenia jakieś ciekawe. I jeszcze bardzo ciekawa była gra na tworzenie historii. Bardzo pozwala rozwijać swoje słownictwo i mówienie. Trudno było najpierw, bardzo trudno. Ktoś najpierw musi sobie przemyśleć, przypomnieć sobie słownictwo i opowiadać jakieś historie, ale to ciekawe. [Anna]

Nie zawsze rozumiem jak grać w różne zastane na stole gry, ale dzięki temu możemy wymyślić z grupą własne zasady, co też jest super. (...) Najbardziej zapadł mi w pamięć temat o szczęściu, ale chyba dlatego, że po prostu był bardzo złożony – gra planszowa, pytania, wymyślanie słów na daną literę itd. Lubię, kiedy jest to trochę wyzwanie. [Joanna]

Dla niektórych uczestników przyczyną udziału w spotkaniach była chęć swobodnej komunikacji w języku polskim, której brakowało im na co dzień, nawet w środowisku pracy. Oczekiwali również uzyskiwania informacji zwrotnej od Polaków w postaci korekty błędów czy propozycji synonimów lub polskich odpowiedników słów do tych w ich języku ojczystym. Cudzoziemcy sygnalizowali pozytywny wpływ moderatorów dyskusji (Polaków) na komfort podczas rozmowy.

Na przykład, jak ja przyjechałam, tego [red. komunikacji] bardzo mi nie wystarczało, bo i w pracy nikogo nie ma do rozmowy, oprócz mojej prezesowej. Przyszłam na „Rozmówki polsko-polskie”, żeby rozmawiać więcej. [Lizaveta]

Można mówić po polsku, nawet, jeśli nie bardzo dobrze mówisz po polsku. Kiedy na przykład przyszłam po raz pierwszy, było mi bardzo trudno rozmawiać, bo nie miałam wtedy praktyki językowej. To była taka możliwość, po prostu zacząć mówić i, żeby złamać tę barierę komunikacyjną. Dla mnie to było bardzo ważne, bo nie miałam innego sposobu, żeby to zrobić (...). Nie czułam takiej bariery (przyp. między cudzoziemcami a Polakami), dlatego było mi bardzo przyjemnie rozmawiać z grupą i z Polakami, też dlatego, że oni nie stawiali siebie na wyższej pozycji, tylko tak na jednym poziomie i byli bardzo otwarci, i chcieli nas zaangażować do rozmówek, żebyśmy więcej rozmawiali. To było bardzo przyjemne! [Anna]

Chciałam porozmawiać z różnymi ludźmi z możliwością uzyskania wytłumaczenia. [Nadzieja]

Chciałam poćwiczyć komunikację w języku polskim, nie miałam za bardzo gdzie się go nauczyć. Podoba mi się to, że ktoś może mnie poprawić, podpowiedzieć słowa i synonimy. Jest to dla mnie bardzo dobre rozwiązanie. [Yana]

Cały czas pytasz ludzi, co to znaczy i ludzie tłumaczą ci. I to jest bardzo dobre! [Siarhei]

Wielu rozmówców zdecydowało się uczestniczyć w wydarzeniu nie tylko ze względu na potrzebę doskonalenia umiejętności językowych, ale także z powodu rozwoju kompetencji socjokulturowej i wrażliwości/kompetencji interkulturowej. Szczególnie Polki, biorące udział w spotkaniach, miały szansę dowiedzieć się czegoś nowego na temat kultury i języka kraju pochodzenia cudzoziemców, co uznały za wartościowe. Podczas wydarzenia sporadycznie wprowadzano tematy świąteczne, które stanowiły trening międzykulturowy w formie otwartej, ale też nierzadko treści kulturowe przewijały się w postaci ukrytej (Białek 2017, s. 17), zintegrowanej z rozwojem sprawności mówienia i kompetencji leksykalnej. W odpowiedziach często wskazywano, że to właśnie spotkania bożonarodzeniowe i wielkanocne były dla uczestników najbardziej interesujące. Akcentowano dialog międzykulturowy, do którego nieraz dochodziło w przywołanych okolicznościach.

Zdecydowałam się na udział w wydarzeniu, ponieważ jestem ciekawa świata i nowych kultur, więc spotkania te były dobrym miejscem na poszerzenie swoich horyzontów, zmianę perspektywy oraz poznania nowych osób. Najbardziej podobała mi się możliwość poznania nowych osób, które chętnie opowiadały mi o kulturze i codziennym życiu w kraju, z którego pochodzą. Cudzoziemcy również wykazali się otwartością i chęcią poznania polskiej historii i tradycji z rodzimej perspektywy. Najbardziej zapadło mi w pamięć spotkanie wigilijne, ponieważ panowała bardzo rodzinna atmosfera i wyjątkowe było poznanie tradycji świątecznych osób z innych części świata, np. z Azji. [Laura]

[red. Uczestnictwo w spotkaniach] wpłynęło na poszerzenie mojej znajomości kultury i tradycji (np. świąt wigilijnych) w Polsce, a nie języka; słownictwa to raczej nie, ale wiedzy o Polsce tak. Dowiedziałem się głównie o Polsce i Białorusi. [Borys]

Podobała mi się Wielkanoc. Myślę, że dowiedziałam się czegoś nowego o zwyczajach. [Yana]

A tak w ogóle możesz nauczyć się czegoś nowego o Podlasiu, o Białymstoku, o Polsce, o tradycjach, o podróżach; [red. uzyskać] jakieś wskazówki. Czasami tego, jak ludzie myślą. [Siarhei]

(...) Boże Narodzenie. To był najweselszy wieczór! [red. Dowiedziałam się] dużo o Polsce, na przykład o tradycjach wielkanocnych czy polskich piosenkach. [Nadzieja]

Pamiętam, że było to przed Wielkanocą. I tam było jakoś tak, że po prostu my mieliśmy taki duży stół, przy którym siedzieliśmy i wybieraliśmy różne rzeczy, i trzeba było jakby opowiedzieć, co to jest. I to było fajne, że po prostu wybierało się jakąś

rzecz i później się o tym mówiło. Psikawka, ja nawet nie wiedziałam, co to jest i do czego ona służy. To jakieś dziwne, bo my w naszym kraju tego nie mamy. [Lizaveta]

Na pewno uczyć się wielu rosyjskich słów. Oprócz tego, najciekawiej jest dowiadywać się o życiu codziennym w innych krajach, jak spędza się wolny czas, co się je w określonych momentach, co się świętuje. Takie rzeczy rzadko można znaleźć w podręcznikach czy przewodnikach, dlatego spotkania z osobami z innych krajów/kultur uważam za bezcenne (...). Podobają mi się tematyczne stoliki często nawiązujące do konkretnych wydarzeń (np. majówka i grillowanie przed majówką). [Joanna]

Uczestnicy upatrywali również w spotkaniach wartości społecznej i integracyjnej. Wskazywano na to, że jako uczestnicy chcieli poznać zarówno inne osoby uczące się polszczyzny, jak i rodzimych użytkowników języka polskiego, ażeby dowiedzieć się, jaki mają stosunek do cudzoziemców. Osiągnięciu tego celu, zdaniem rozmówców, sprzyjała również sama formuła spotkania, polegająca na zamianie miejsc przy stolikach.

Integracja i komunikacja z ludźmi były dla mnie ważne, żeby też widzieć inne osoby – obcokrajowców, swoich rodaków, jak oni mówią; to też pomaga. Dla mnie był jeszcze taki faktor psychologiczny, że widzę, że Polacy mają dobre nastawienie do Białorusinów, na przykład, i pomagają im integrować się w społeczności, że to też było dla mnie takie wsparcie. (...) Są jeszcze różne stoliki, różni ludzie, więcej znajomości; z większą ilością ludzi możesz porozmawiać. [Anna]

Utrzymuję kontakt z Białorusinkami. [Laura]

Najbardziej w „Rozmówkach” podobało mi się spotkanie nowych osób i to, że mogłam dowiedzieć się od nich wielu ciekawostek o ich krajach pochodzenia, językach itd. Najważniejszy był dla mnie aspekt społeczny tych spotkań. (...) Nie zaprzyjaźniłam się z nikim, ale kiedy spotykam osoby z rozmówek w mieście albo na innych wydarzeniach zawsze cieszymy się na swój widok i zamieniamy kilka słów. Już samo to sprawia, że czuję się w Białymstoku trochę bardziej jak w domu! [Joanna]

6. PODSUMOWANIE

Podsumowując, technika „szybkich randek” z perspektywy lektora, może sprzyjać swobodnemu wypowiedzianiu się cudzoziemców w języku polskim na różne tematy, a także doskonaleniu sztuki argumentacji i umiejętności debатовania, szczególnie, jeśli odbywa się to poza salą lekcyjną. Okazuje się,

że z punktu widzenia cudzoziemców „Rozmówki polsko-polskie” to nie tylko wydarzenie edukacyjne umożliwiające trenowanie swobodnego mówienia (również z wykorzystaniem języka potocznego) w naturalnym środowisku, ale przede wszystkim przestrzeń do międzynarodowej i międzypokoleniowej integracji, kształcenia wrażliwości interkulturowej, doskonalenia kompetencji społecznej w obcym środowisku, a także pozyskiwania wiedzy kulturowej. Nawet rodzimi użytkownicy polskiego wskazują na wartość kulturową i społeczną spotkań. Doceniono także regularną zmianę stolików i tematów, bo wpływa ona na dynamikę wypowiedzi. Dzięki temu wydarzenie rzeczywiście przypomina nieco randkowanie, ponieważ charakteryzuje się spontanicznością i – w pewnym stopniu – intymnością. Wynika to z tego, że podczas spotkań opowiada się o sobie i swoim życiu zupełnie obcym osobom, które w krótkim czasie stają się nieco bliższe.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Proszę zakręcić spinnerem i wybrać, co Pan/i woli i uzasadnić, dlaczego.

Koło fortuny - podróże małe i duże

Źródło: materiał autorski wykonany w programie Canva

Załącznik nr 2

Proszę rzucić kostką i wybrać jedno z trzech pytań/zadań, zgodnie z liczbą wyrzuconych oczek.

MUZYKA

	Jaki jest Twój ulubiony gatunek muzyczny?	Która piosenka wywołuje w Tobie wspomnienia?	Nauucz pozostałe osoby fragmentu swojej ulubionej piosenki.
	Włącz piosenkę, której najbardziej nie lubisz.	Czy masz w domu płyty CD lub winyle?	Czy znasz jakieś polskie piosenki?
	Opowiedz o koncercie, na którym ostatnio byłeś/aś.	Włącz swoją ulubioną piosenkę. Co czujesz, kiedy jej słuchasz?	Podaj nazwę swojej ulubionej piosenki.
	Którą piosenkę ostatnio nucisz?	Jaki gatunek muzyczny jest dla Ciebie irytujący?	Czy często jeździsz na koncerty?
	Podaj 3 wyrazy, które kojarzą Ci się z muzyką?	Za czyj koncert zapłaci(a)byś dużo pieniędzy?	Z czego najczęściej słuchasz muzyki?
	Czy znasz jakieś piosenki disco-polo?	Jaki gatunek muzyczny jest dla Ciebie nie do zniesienia?	Czy grasz na jakimś instrumencie? Jeśli nie, na jakim chciał(a)byś grać?

Źródło: materiał autorski wykonany w programie Canva

Załącznik nr 3

Proszę wylosować jedno pytanie dotyczące majówki i wybrać osobę, która będzie musiała udzielić na nie odpowiedzi.

<p>Co zwykle grillujesz?</p> 	<p>Co w Twoim kraju robi się na majówkę?</p> 	<p>Wolisz spać pod namiotem czy w hotelu?</p>
<p>Wolisz weekend w górach, kiedy jest ulewa, czy weekend w domu?</p> 	<p>Planujesz majówkę dużo wcześniej czy wolisz spontaniczne wyjazdy?</p> 	<p>Huczna impreza ze znajomymi czy kameralna domówka?</p>

Źródło: materiały autorskie wykonane w programie Canva

Załącznik nr 4

Proszę zadać pytanie wybranej osobie, wykorzystując przy tym dowolne słowo z chmury wyrazowej.

Źródło: materiał autorski wykonany w programie Canva

Załącznik nr 5

Proszę wpisać poniższe obszary życia do koła, a następnie zaznaczyć na skali, w jakim stopniu zajmują miejsce w Pana/Pani życiu. Proszę dopisać 3 własne propozycje obszarów życia.

Koło życia

- rodzina, kariera, niezależność, finanse, rozwój osobisty, relaks i rozrywka, relacje, zdrowie, duchowość

Źródło: materiał autorski wykonany w programie Word Art

Załącznik nr 6

Proszę wpisać na schemacie piramidy 5 najważniejszych dla Pana/Pani wartości. Następnie proszę opowiedzieć, co jest dla Pana/Pani ważne, ważniejsze i najważniejsze, i dlaczego.

Piramida wartości

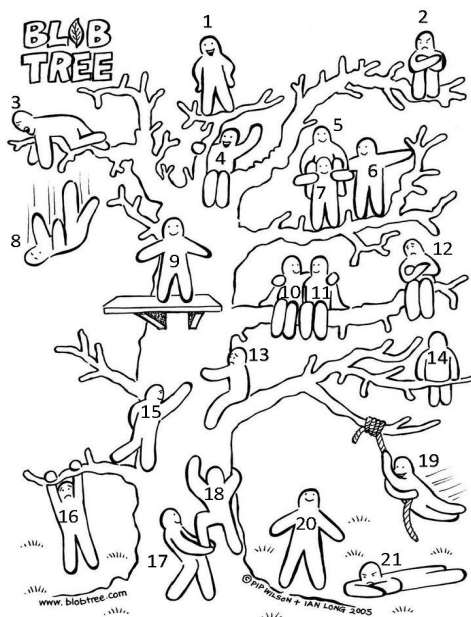
Co jest dla Ciebie ważne,
ważniejsze i najważniejsze?

Źródło: materiały autorskie wykonanie w programie Canva

Załącznik nr 7

Jaki ma dzisiaj Pan/i nastrój? Proszę wybrać jedną postać ze schematu, która najlepiej to odzwierciedla. Proszę wyjaśnić, dlaczego.

Źródło: <https://thecaduceustimes.com/2022/03/the-blob-tree-psychology-test/>

BIBLIOGRAFIA

- Bearé K., 2018, *Speed Dating Lesson. Practicing Language Functions With Role Plays*, [online] <https://www.thoughtco.com/speed-dating-lesson-1210289> [15.04.2023].
- Białek M., 2017, *Kształcenie wrażliwości interkulturowej w edukacji językowej*, „Języki obce w szkole”, nr 4, 2017, s. 14–20.
- Białostocka Kawiarnia Językowa, [online] <https://espero.bialystok.pl/pl/bialostocka-kawiarnia-jezykowa/?v=9b7d173b068d> [16.04.2023].
- Calzada M., 2022, *The Blob Tree Psychology Test*, [online] <https://thecaduceustimes.com/2022/03/the-blob-tree-psychology-test/> [10.04.2023].
- Dobosz A., *Koło życia – narzędzie coachingowe*, [online] <https://www.annadobosz.pl/kolo-zycia/> [20.03.2023].

- Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* [ESOKJ], 2003, Warszawa.
- Harash R., 2021, *Language 'speed dating' attract Jewish and Palestinian students in Jerusalem*, [online] <https://www.reuters.com/world/middle-east/language-speed-dating-attracts-jewish--palestinian-students-jerusalem-2021-11-01/> [05.05.2023].
- Komorowska H., 2009, *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa.
- Lipińska E., 2016, *Przekład intersemiotyczny w glottodydaktyce polonistycznej*, w: E. Lipińska (red.), *Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym: monografia zbiorowa*, Kraków, s. 141–163.
- Morcinek B., 2007, *Kształcenie sprawności mówienia – perspektywa nauczyciela*, w: A. Achtełik, J. Tambor (red.), *Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego*, Katowice, s. 238–243.
- Polish cafe – po polsku z obcokrajowcami*, [online] <https://www.poznan.pl/mim/info/news/polish-cafe-po-polsku-z-obcokrajowcami,179798.html> [25.03.2023].
- Seretny A., 2015, *Słownictwo w dydaktyce języka. Świat słów na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Kraków.
- Seretny L., Lipińska E., 2005, *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Kraków.
- Spychała M.J., 2020, *Mali Rebelianci*.
- Stempek I., 2017, *Polski krok po kroku. Gry i zabawy językowe junior*, Kraków.
- World Cafe, [online] <https://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/techniki/world-cafe/> [14.03.2023].